

Research Paper

Predicting Drug Addiction Tendency Based on the Quality of Life and Health Literacy in Iranian Male College Students

Saeedeh Rahimi Shawazi¹ , *Zabihollah Gharlipour²

1. Department of General Psychology, Faculty of Literature and Humanities, Qom Branch, Islamic Azad University, Qom, Iran.

2. Department of Health Education and Promotion, School of Health, Qom University of Medical Sciences, Qom, Iran.

Citation Rahimi Shawazi S, Gharlipour Z. [Predicting Drug Addiction Tendency Based on the Quality of Life and Health Literacy in Iranian Male College Students (Persian)]. *Qom Univ Med Sci J*. 2024; 18:E7.263. <https://doi.org/10.32598/qums.18.7.263> <https://doi.org/10.32598/qums.18.7.263>

Received: 23 Feb 2024

Accepted: 18 Aug 2024

Available Online: 25 Dec 2024

ABSTRACT**Background and Objectives** Drug addiction can negatively affect people's lives. Quality of life (QOL) and health literacy are fundamental factors in driving or preventing the tendency towards drug use. The current study aims to predict the addiction tendency based on QOL and health literacy among Iranian male college students.**Methods** This is a descriptive-correlational study. The study population consists of all male students of Islamic Azad University, Qom Branch in the academic year of 2022-2023. A sample size of 358 was estimated using Cochran's formula people and samples were selected using a simple random sampling method. The used tools included Weed's addiction potential scale, World Health Organization (WHO) QOL scale, and health literacy for Iranian adults scale. Data were used in SPSS software, version 26 using multiple regression analysis and Pearson correlation test.**Results** The QOL domains (physical health, psychological health, social relationships and social environment) and health literacy domains (access, reading, understanding and decision) were significant predictors of addiction tendency ($P < 0.05$).**Conclusion** QOL and health literacy can predict drug addiction tendency of male college students in Iran. It is recommended that university officials should pay attention to the QOL and health literacy of male college students to reduce their tendency towards drugs.**Keywords:**Drug addiction,
Quality of life (QOL),
Health literacy,
College students*** Corresponding Author:**

Zabihollah Gharlipour, Professor.

Address: Department of Health Education and Promotion, School of Health, Qom University of Medical Sciences, Qom, Iran.

Tel: +98 (25) 37833595

E-Mail: z.gharlipour@muq.ac.irCopyright © 2024 Qom University of Medical Sciences.
This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International license (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>).
Noncommercial uses of the work are permitted, provided the original work is properly cited.

Extended Abstract

Introduction

Addiction is one of the biggest public health and socio-economic problems worldwide, which has increased dramatically in developing countries. According to the latest report of the [United Nations Office on Drugs and Crime](#) in 2022, about 284 million people aged 15-64 used drugs in 2020, indicating an increase of 26% compared to the last decade. Iran has the largest number of people addicted to drugs compared to the world's population. Students are among the groups in which drug use is prevalent. In many studies, academic life has been introduced as a stressful period and the academic environment is a stressful environment. Epidemiological studies have indicated an increasing trend of tobacco smoking, alcohol consumption and drug use among college students. Research has shown that social-cultural environment, biological factors, interpersonal and family factors, and psychological/behavioral factors such as religious orientation are predictors of drug addiction.

One of the important components of people's health is the quality of life (QOL). It is a broad concept that includes all aspects of life, including mental, social and environmental aspects, and can be a predictor of drug addiction in people. Another component that affects people's health is health literacy. Evidence suggests that low health literacy may be associated with risky behaviors such as smoking and alcohol or drug use. It can be said that health literacy is another predictor of drug addiction in people. considering that there are few studies on identifying the predictors of the drug addiction tendency, the present study aims to predict drug addiction tendency based on QOL and health literacy in Iranian male college students.

Methods

This is a descriptive-correlational study with a cross-sectional design. The study population consists of all male students of [Islamic Azad University, Qom Branch](#) in the academic year of 2022-2023. Of these, 358 eligible students were selected using a simple random sampling method. The inclusion criteria were willingness to participate in the study, no physical problems, and no history of mental illness. The exclusion criteria were incomplete response to the questionnaires and unwillingness to continue participation in the research.

To collect data, we used Weed et al.'s addiction potential scale [21], the [World Health Organization \(WHO\)](#) QOL scale with 26 items, and Montazeri et al.'s health literacy for Iranian adults (HELIA). Data were analyzed in SPSS software, version 26 using multiple regression analysis and Pearson correlation test. The significance level was set at 0.05.

Results

The mean total scores of QOL, health literacy and addiction tendency were 80.42 ± 6.89 , 112.20 ± 3.57 and 92.18 ± 3.242 , respectively. The Pearson correlation coefficients between QOL domains of physical health ($r = -0.19$, $P = 0.001$), psychological health ($r = -0.166$, $P = 0.002$) and social environment ($r = -0.200$, $P = 0.005$) and addiction tendency showed a negative and significant correlation between them. Also, the Pearson correlation coefficients between health literacy domains of access ($r = -0.133$, $P = 0.035$), reading ($r = -0.175$, $P = 0.006$), understanding ($r = -0.206$, $P = 0.001$), and decision ($r = -0.119$, $P = 0.036$) and addiction tendency showed a negative and significant correlation between them.

In the regression model, the QOL domains of physical health ($B = -0.165$, $P = 0.001$), psychological health ($B = -0.12$, $P = 0.001$), social relations ($B = -0.231$, $P = 0.002$), and social environment ($B = -0.127$, $P = 0.012$) had a negative and significant correlation with addiction tendency. For every unit increase in physical health, psychological health, social relations, and social environment in college students, their addiction tendency decreases by 0.165, 0.120, 0.231 and 0.127, respectively.

In the regression model, health literacy domains of access ($B = -0.238$, $P = 0.021$), reading ($B = -0.28$, $P = 0.008$), understanding ($B = -0.34$, $P = 0.001$) and decision ($B = -0.211$, $P = 0.040$) had a negative and significant correlation with addiction tendency. For every one unit increase in access, reading, understanding, and decision-making abilities in college students, the addiction tendency decreases by 0.238, 0.28, 0.34 and 0.211, respectively. Among the study variables, the understanding domain of health literacy ranks first in predicting addiction tendency ($\beta = -0.183$).

Conclusion

QOL (physical health, psychological health, social relationships and social environment) and health literacy (access, reading, understanding and decision) can predict Iranian college students' drug addiction tendency. Therefore, it is recommended that educational officials pay attention to the role of QOL and health literacy of college students in order to reduce their drug addiction tendency.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines

This study was approved by the Ethics Committee of [Islamic Azad University, Qom Branch](#), Qom, Iran (Code: 162674702). After explaining the study objectives and methods to the participants, their informed consent was obtained. They were assured of the confidentiality of their information and was free leave the study at any time.

Funding

This article was extracted from the master's thesis of Saeedeh Rahimi Shawazi, approved by the Department of General Psychology, Faculty of Literature and Humanities, [Islamic Azad University, Qom Branch](#), Qom, Iran. This research did not receive any grant from funding agencies in the public, commercial, or non-profit sectors.

Authors contributions

All authors equally contributed to preparing this article.

Conflicts of interest

The authors declared no conflict of interest.

مقاله پژوهشی

پیش‌بینی گرایش به اعتیاد براساس کیفیت زندگی و سواد سلامت در دانشجویان: یک مطالعه همبستگی

سعیده رحیمی شوازی^۱، ذبیح‌اله قارلی‌پور^۲

۱. گروه روان‌شناسی عمومی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، واحد قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران.

۲. گروه آموزش بهداشت و ارتقای سلامت، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی قم، قم، ایران.

Citation Rahimi Shawazi S, Gharlipour Z. [Predicting Drug Addiction Tendency Based on the Quality of Life and Health Literacy in Iranian Male College Students (Persian)]. Qom Univ Med Sci J. 2024; 18:E7. Qom Univ Med Sci J. 2024; 18:E7.263 <https://doi.org/10.32598/qums.18.7.263>

 <https://doi.org/10.32598/qums.18.7.263>

چکیده

زمینه و هدف: اعتیاد به مواد مخدر، یک بیماری همه‌گیر است که بر زندگی افراد تأثیر می‌گذارد. کیفیت زندگی و سواد سلامت از عوامل زمینه‌ساز در سوق دادن یا بازداري از گرایش به سوی مصرف مواد مخدر است. هدف از انجام پژوهش حاضر پیش‌بینی گرایش به اعتیاد براساس کیفیت زندگی و سواد سلامت در دانشجویان بود.

روش بررسی: روش پژوهش توصیفی و از نوع همبستگی بود. جامعه آماری، تمامی دانشجویان پسر دانشگاه آزاد اسلامی واحد قم در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ بود. حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران ۳۵۸ نفر برآورد شد که به روش تصادفی ساده انتخاب شدند. ابزارهای مورد استفاده شامل مقیاس گرایش به اعتیاد وید، پرسش‌نامه کیفیت زندگی سازمان بهداشت جهانی و مقیاس سواد سلامت منتظری و همکاران بودند. جهت تجزیه و تحلیل آماری داده‌ها از نرم‌افزار آماری SPSS نسخه ۲۶ و روش‌های آماری رگرسیون چندگانه به روش هم‌زمان و ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج مطالعه نشان می‌دهد زیرمقیاس‌های کیفیت زندگی (سلامت جسمی، سلامت روان شناختی، روابط اجتماعی و محیط اجتماعی) و زیرمقیاس‌های سواد سلامت (دسترسی، مهارت خواندن، فهم و تصمیم‌گیری) پیش‌بینی‌کننده گرایش به اعتیاد هستند ($P < 0.05$).

نتیجه‌گیری: کیفیت زندگی و سواد سلامت توان پیش‌بینی گرایش به اعتیاد دانشجویان را دارند. پیشنهاد می‌شود مسئولین آموزشی به‌منظور کاهش گرایش به اعتیاد در دانشجویان به نقش کیفیت زندگی و سواد سلامت توجه لازم را داشته باشند.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴ اسفند

تاریخ پذیرش: ۲۸ مرداد ۱۴۰۳

تاریخ انتشار: ۵ دی ۱۴۰۳

کلیدواژه‌ها:

گرایش به اعتیاد،
کیفیت زندگی، سواد
سلامت، دانشجویان

* نویسنده مسئول:

دکتر ذبیح‌اله قارلی‌پور

نشانی: قم، دانشگاه علوم پزشکی قم، دانشکده بهداشت، گروه آموزش بهداشت و ارتقای سلامت.

تلفن: +۹۸ (۲۵) ۳۷۸۳۳۵۹۵

رایانامه: z.gharlipour@muq.ac.ir

مقدمه

گفته می‌شود دانشجویانی که درک بهتری از کیفیت زندگی خود دارند در زمینه‌های علمی و برخی از فعالیت‌های خارج دانشگاهی نیز فعال‌تر هستند. محققان نیز در بررسی کیفیت زندگی افراد دچار مصرف مواد مخدر دریافتند میزان عملکرد شناختی، سطح فعالیت اجتماعی و حس سلامت عمومی در آن‌ها کمتر و وضعیت سلامت جسمانی، مانند میزان بروز نشانه‌های جسمانی و اختلال خواب آن‌ها بیشتر است [۱۵، ۱۶].

از دیگر مؤلفه‌های اجتماعی مؤثر بر سلامتی افراد سواد سلامت است. امروزه سواد سلامت به‌عنوان یک مسئله جهانی مطرح است. شواهد نشان می‌دهند سواد سلامت پایین ممکن است با رفتارهای خطرپذیر سلامتی، مانند سیگار کشیدن و مصرف مشروبات الکلی یا مصرف مواد همراه باشد. سواد سلامت به توانایی فرد برای کسب، پردازش و درک اطلاعات و خدمات اولیه سلامت و استفاده از آن‌ها برای تصمیم‌گیری مناسب سلامت اشاره دارد و در حال حاضر، شواهدی وجود دارد که نشان می‌دهد بهبود در سواد سلامت به بهبود کیفیت زندگی کمک می‌کند [۱۷-۱۹].

همچنین شاید بتوان گفت سواد سلامت یکی دیگر از عوامل پیش‌بینی‌کننده گرایش به اعتیاد در دانشجویان است [۲۰]. بنابراین باتوجه به مطالب ذکر شده و درجهت شناسایی عوامل پیش‌بینی‌کننده گرایش به اعتیاد و به‌منظور کنترل و پیشگیری از گرایش جوانان به اعتیاد، به خصوص دانشجویان که از اقشار تحصیل کرده جامعه هستند و باتوجه به اینکه مطالعات محدودی در این زمینه توسط محقق یافت شد، مطالعه حاضر با هدف پیش‌بینی گرایش به اعتیاد براساس کیفیت زندگی و سواد سلامت در دانشجویان انجام شد.

مواد و روش‌ها

پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی و از نظر ماهیت، مقطعی (توصیفی تحلیلی) است که به‌صورت پیمایشی و با ابزار پرسش‌نامه و با روش همبستگی انجام شد. جامعه آماری مطالعه شده در این پژوهش شامل تمامی دانشجویان پسر دانشگاه آزاد اسلامی واحد قم در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ بود که تعداد آن‌ها بنابر آمار کسب‌شده از مسئولین آموزش دانشگاه ۵۳۱۰ نفر بود. نمونه آماری براساس فرمول کوکران ۳۵۸ نفر بود و از روش نمونه‌گیری ساده براساس جدول اعداد تصادفی برای انتخاب آزمودنی‌ها بهره گرفته شد. معیارهای ورود به مطالعه، شامل تمایل برای همکاری با پژوهشگر، نداشتن مشکلات جسمانی و عدم سابقه بیماری‌های روانی بود که براساس سؤالات پرسش‌نامه مورد بررسی قرار گرفت. معیارهای خروج از مطالعه، شامل پاسخ‌دهی ناقص به ابزارها و عدم تمایل به ادامه شرکت در پژوهش بود. همچنین جهت رعایت اخلاق پژوهشی، رضایت‌نامه کتبی آگاهانه اخذ شد و پرسش‌نامه‌ها به‌صورت بی‌نام پاسخ داده شد و داده‌های حاصل از پرسش‌نامه‌های پژوهش فقط برای بررسی اهداف و فرضیه‌های پژوهش مورد تحلیل و استفاده قرار گرفت.

امروزه گرایش به اعتیاد یکی از بزرگ‌ترین مشکلات بهداشت عمومی و اقتصادی اجتماعی و یک بیماری همه‌گیر در سرتاسر جهان است [۱، ۲]. گرایش به اعتیاد یکی از انواع رفتارهای پرخطر است که می‌توان آن را به‌عنوان یک بیماری روانی اجتماعی در حال تحول مزمن در نظر گرفت که ابعادی را شامل می‌شود که هم درونی و هم خارج از فرد است [۳]. طبق آخرین گزارش دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در سال ۲۰۲۲، حدود ۲۸۴ میلیون نفر بین سنین ۱۵ تا ۶۴ در سال ۲۰۲۰ در سرتاسر جهان مواد مخدر مصرف کرده‌اند که ۲۶ درصد نسبت به دهه گذشته افزایش داشته است [۴]. همچنین در گزارشی اعلام کرده ایران بیشترین مردم وابسته به مواد مخدر نسبت به جمعیت، در میان کشورهای جهان را داراست [۵]. یکی از قشرهایی که مصرف مواد مخدر در بین آن‌ها رواج دارد، دانشجویان هستند. در مطالعات بسیاری، زندگی دانشجویی دورمای تنش‌زا و محیط دانشگاهی، محیطی تنش‌زا معرفی شده است و بررسی‌های همه‌گیرشناسی حاکی از روند رو به افزایش مصرف سیگار، مشروبات الکلی و سایر مواد مخدر در بین دانشجویان است [۶، ۷]. برآوردها از تعداد معتادین و سوءمصرف‌کنندگان مواد مخدر در ایران حاکی از وجود حدود ۲ میلیون نفر معتاد است. میزان شیوع مصرف مواد در بین دانشجویان به ترتیب مربوط به مشروبات الکلی ۰/۶۳۳ درصد، سیگار و قلیان ۰/۵۲۳ درصد، حشیش ۰/۴۵۵ درصد، تریاک ۰/۳۹۹ درصد، قرص اکستازی ۰/۲۸۸ درصد و هروئین ۰/۱۵۵ درصد بوده است [۸].

تحقیقات نشان داده است محیط فرهنگی اجتماعی، عوامل زیستی، عوامل بین فردی و خانوادگی و عوامل روانی رفتاری مانند جهت گیری مذهبی متغیرهای پیش‌بینی‌کننده اعتیاد هستند [۹]. یکی از مؤلفه‌های بااهمیت در سلامت افراد کیفیت زندگی است. کیفیت زندگی مفهوم وسیعی است که همه ابعاد زندگی، از جمله سلامت روانی، اجتماعی و محیطی را دربر می‌گیرد و می‌تواند پیش‌بینی‌کننده اعتیاد در افراد باشد [۹، ۱۰]. کیفیت زندگی عبارت است از برداشت هر شخص از وضعیت سلامت خود و میزان رضایت از این وضعیت. امروزه کیفیت زندگی در نقطه مقابل کمیت قرار گرفته است [۱۱]. همچنین کیفیت زندگی یک مفهوم چندبعدی به معنای ارزیابی ذهنی از وضعیت زندگی است [۱۲] که فراتر از سلامت و شامل ۲ بخش توانایی اجرای فعالیت‌های روزمره (همان سلامت جسمی، روانی و اجتماعی و رضایت از سطوح عملکرد در زندگی) [۱۳] و قرار گرفتن در معرض عوامل اضطراب‌زا به مدت طولانی است که می‌تواند تأثیرات منفی بسیاری بر سلامت جسمی و روانی افراد بگذارد [۱۴].

برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۶ و از روش‌های آماری رگرسیون چندگانه به روش هم‌زمان و ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. سطح معناداری در تمام تحلیل‌های آماری معادل ($P < 0.05$) در نظر گرفته شد.

یافته‌ها

یافته‌های پژوهش نشان داد از میان نمونه‌ها ۵۰/۶ درصد (۱۸۱ نفر) کمتر از ۲۵ سال سن دارند و ۶۲/۶ درصد (۲۲۴ نفر) مجرد و بیشتر آنان در مقطع تحصیلی کارشناسی ۶۱/۲ درصد (۲۱۹ نفر) و همچنین اکثریت دانشجویان در این پژوهش بیکار ۵۳/۴ درصد (۱۹۱ نفر) بودند.

یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد میانگین و انحراف معیار نمره کیفیت زندگی (کل) و سواد سلامت (کل) و گرایش به اعتیاد به ترتیب $۸۰/۰ \pm ۴۲/۶$ ، $۱۱۲ \pm ۲۰/۳$ و $۹۲ \pm ۱۸/۳$ است (جدول شماره ۱).

طبق جدول شماره ۲، مقدار ضریب همبستگی پیرسون بین سلامت جسمی، سلامت روان‌شناختی و محیط اجتماعی به ترتیب برابر با $r = -0.190$ ، $P = 0.001$ ؛ $r = -0.166$ ، $P = 0.002$ ؛ $r = -0.200$ ، $P = 0.005$ است. بنابراین بین سلامت جسمی، سلامت روان‌شناختی و محیط اجتماعی با گرایش به اعتیاد، همبستگی منفی و معناداری وجود دارد. همچنین مقدار ضریب همبستگی پیرسون بین دسترسی، مهارت خواندن، فهم و تصمیم‌گیری با گرایش به اعتیاد به ترتیب $r = -0.133$ ، $P = 0.035$ ؛ $r = -0.175$ ، $P = 0.006$ ؛ $r = -0.206$ ، $P = 0.001$ ؛ $r = -0.119$ ، $P = 0.036$ است. بنابراین بین دسترسی، مهارت خواندن، فهم و تصمیم‌گیری با گرایش به اعتیاد همبستگی منفی و معناداری وجود دارد.

طبق جدول شماره ۳، سلامت جسمی، سلامت روان شناختی، روابط اجتماعی و محیط اجتماعی با ضریب رگرسیونی به ترتیب برابر با $r = -0/165$ ، $r = -0/01$ ، $r = -0/120$ ، $r = -0/01$ ، $r = -0/231$ ، $r = -0/02$ و $r = -0/127$ ، $r = -0/012$ همبستگی منفی و معناداری با گرایش به اعتیاد دارند ($P < 0/05$). بنابراین به ازای هر واحد که به سلامت جسمی، سلامت روان شناختی، روابط اجتماعی و محیط اجتماعی افزوده می‌شود به ترتیب به میزان $0/165$ ، $0/120$ ، $0/231$ و $0/127$ گرایش به اعتیاد کاهش می‌یابد. به علاوه، دسترسی، مهارت خواندن، فهم و تصمیم‌گیری با ضریب رگرسیونی به ترتیب برابر با $r = -0/238$ ، $r = -0/021$ ، $r = -0/280$ ، $r = -0/008$ ، $r = -0/340$ ، $r = -0/001$ و $r = -0/211$ همبستگی منفی و معناداری با گرایش به اعتیاد دارند ($P < 0/05$). بنابراین به ازای هر واحد که به دسترسی، مهارت خواندن، فهم و تصمیم‌گیری افزوده می‌شود به ترتیب به میزان $0/238$ ، $0/280$ ، $0/340$ ، $0/211$ گرایش به اعتیاد کاهش می‌یابد. از بین متغیرهای پژوهش، فهم ($\beta = -0/183$) در بیش‌ترین، گرایش به اعتیاد در رتبه اول قرار دارد.

برای گردآوری داده‌ها از مقیاس گرایش به اعتیاد وید [۲۱] استفاده شد. پرسش‌نامه آمادگی به اعتیاد توسط وید و بوچر در سال ۱۹۹۲ ساخته شد و تلاش‌هایی در جهت تعیین روایی آن در کشور ایران صورت گرفته است. پرسش‌نامه آمادگی به اعتیاد IAPS^۱ باتوجه به شرایط روانی اجتماعی جامعه ایرانی توسط یدالله زرگر (۱۳۸۵) ساخته شد [۲۲]. این پرسش‌نامه از ۲ مقیاس تشکیل شده و دارای ۳۶ سؤال به اضافه ۵ سؤال دروغ‌سنج است. نمره‌گذاری هر سؤال بر روی یک پیوستار از صفر (کاملاً مخالفم) تا ۳ (کاملاً موافقم) است. این شیوه نمره‌گذاری در سؤالات شماره ۳۳، ۲۱، ۱۵ و ۱۲ معکوس است. این پرسش‌نامه دارای مقیاس دروغ‌سنج است که شامل سؤالات شماره ۳۳، ۲۱، ۱۵، ۱۲ می‌شود. برای به دست آوردن امتیاز کلی پرسش‌نامه باید مجموع امتیازات تک‌تک سؤالات (به غیر از مقیاس دروغ‌سنج) را با هم جمع کرد. این نمره دامنه‌ای از صفر تا ۱۰۸ را خواهد داشت. نمرات بالاتر به‌منزله آمادگی بیشتر فرد پاسخ‌دهنده برای اعتیاد است و برعکس. در مطالعه زرگر پایایی مقیاس با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۹۰ محاسبه شد ضریب آلفا برای عامل اول (فعال) ۹۱ درصد و برای عامل دوم (منفعل) ۷۵/۰ درصد است [۲۲].

برای آزمون و سنجش کیفیت زندگی، پرسش‌نامه کیفیت زندگی که دارای ۲۶ سؤال است که **سازمان بهداشت جهانی**^۲ در سال ۲۰۰۰ آن را تهیه کرده است [۲۳]. این پرسش‌نامه کیفیت زندگی کلی و عمومی فرد را می‌سنجد. این پرسش‌نامه به ارزیابی ۴ دامنه از کیفیت زندگی افراد پرداخته است: ۱. سلامت جسمی؛ ۲. سلامت روان‌شناختی؛ ۳. روابط اجتماعی؛ ۴. محیط اجتماعی. روایی و پایایی این پرسش‌نامه توسط افلاکی فرد و همکاران [۲۴] از طریق پایایی آزمون بازآزمون برای زیرمقیاس‌های سلامت جسمی ۰/۷۷، سلامت روانی ۰/۷۷، روابط اجتماعی ۰/۷۵ و سلامت محیط ۰/۸۵ به دست آمد و مورد تأیید قرار گرفت.

برای سنجش مقیاس سواد سلامت، از مقیاسی که توسط منتظری و همکاران [۲۵] طراحی شده است استفاده شد که دارای ۳۳ سؤال ۵ گزینه‌ای است و شامل این ۵ مقیاس است: دسترسی (۶ گویه)، مهارت خواندن (۴ گویه)، فهم (۷ گویه)، ارزیابی (۴ گویه) و تصمیم‌گیری و کاربرد اطلاعات سلامت (۱۲ گویه). روایی سازه این پرسش‌نامه با استفاده از روش تحلیل عاملی اکتشافی و پایایی آن با محاسبه ضریب همبستگی درونی آن ارزیابی شده است. میزان آلفای کرونباخ گویه‌ها در سازه‌های ذی‌ربط نیز قابل قبول است (۰/۷۲ تا ۰/۸۹) و از این حیث پایایی پرسش‌نامه نیز تأیید شده است.

1. Iranian Addiction Potential Questionnaire (IAPS)
2. World Health Organization (WHO)

جدول ۱. یافته‌های توصیفی متغیرهای کیفیت زندگی، سواد سلامت، گرایش به اعتیاد و زیرمقیاس‌های آن‌ها

متغیرها	میانگین $\pm$ انحراف معیار	حداکثر	حداقل
کیفیت زندگی (کل)	۸۰/۴۲ $\pm$ ۶/۸۹	۹۸	۶۰
سلامت جسمی	۲۱/۷۳ $\pm$ ۳/۵۱	۲۹	۱۴
سلامت روان شناختی	۱۹/۴۷ $\pm$ ۴/۲۵	۲۹	۷
روابط اجتماعی	۱۰/۱۵ $\pm$ ۱/۷۲	۱۳	۶
محیط اجتماعی	۲۹/۰۵ $\pm$ ۳/۵۶	۳۷	۲۲
سواد سلامت (کل)	۱۱۲/۲۰ $\pm$ ۳/۵۷	۱۳۱	۱۰۲
دسترسی	۲۷/۵۰ $\pm$ ۱/۵۳	۳۰	۲۴
مهارت خواندن	۱۷/۳۴ $\pm$ ۱/۵۲	۲۰	۱۴
فهم	۳۲/۱۴ $\pm$ ۱/۷۴	۳۵	۲۸
ارزیابی	۱۸/۰۵ $\pm$ ۱/۴۳	۲۰	۱۴
تصمیم‌گیری	۱۷/۱۶ $\pm$ ۱/۵۳	۲۰	۱۳
گرایش به اعتیاد	۹۲/۱۸ $\pm$ ۲/۲۴	۱۰۱	۸۴

بحث

کوهستانی ویتنام پرداختند. نتایج نشان داد تغییرات قابل توجهی در هر ۴ بعد کیفیت زندگی (سلامت جسمی، سلامت روان شناختی، روابط اجتماعی و محیط اجتماعی) در مصرف‌کنندگان مواد مخدر وجود داشت که با یافته فوق همسو است.

وانگ و همکاران [۳۰] در پژوهشی به بررسی رابطه بین تکانشگری، ویژگی‌های مصرف‌چندگانه دارو و کیفیت زندگی در بیماران مبتلا به اختلال مصرف متامفتمین پرداختند. نتایج نشان داد ویژگی‌های مختلف مصرف‌مواد به‌طور معنی‌داری با حداقل یک حوزه کیفیت زندگی مرتبط بود که با یافته مذکور همسو است. واسیلیف و همکاران [۳۱] در پژوهشی به بررسی اضطراب، افسردگی و کیفیت زندگی در میان مصرف‌کنندگان مواد مخدر تزریقی دارای ایدز در اوکراین پرداختند. نتایج نشان داد اکثر بیماران دارای مشکلات سلامت روان هستند. همچنین کیفیت زندگی این افراد از سطح پایین برخوردار بود که با یافته مذکور همسو است.

در تبیین یافته مذکور می‌توان گفت کیفیت زندگی به‌عنوان درک فرد از موقعیت خویش در زندگی شناخته می‌شود که تحت تأثیر فرهنگ و سیستم ارزشی افراد است. کیفیت زندگی به معنای ادراکی که فرد از وضعیت خود است با توجه به نظام‌های فرهنگی و ارزشی، اهداف، انتظارات و معیارهای بافتی که در آن زندگی می‌کند. این اهداف و معیارها شامل نگرش فرد به سلامتی فیزیکی، وضعیت روحی و روانی و سطوح استقلال، ارتباطات اجتماعی، وابستگی‌های شخصی و تعامل با شرایط

نتایج مطالعه نشان می‌دهد زیرمقیاس‌های کیفیت زندگی (سلامت جسمی، سلامت روان شناختی، روابط اجتماعی و محیط اجتماعی) و زیرمقیاس‌های سواد سلامت (دسترسی، مهارت خواندن، فهم و تصمیم‌گیری) پیش‌بینی‌کننده گرایش به اعتیاد هستند. در این راستا، علی‌اکبری دهکردی و همکاران [۲۶] در پژوهشی به تعیین پیش‌بین‌های ابتلا به سوءمصرف مواد روستاییان مهاجر پرداختند. نتایج نشان داد فقط مؤلفه کیفیت زندگی می‌تواند سوءمصرف مواد زنان و مردان روستایی مهاجر را پیش‌بینی کند که با یافته مذکور همسو است.

ماکسیموویچ و همکاران [۲۷] در پژوهشی به ارتباط ویژگی‌ها و کیفیت زندگی مصرف‌کنندگان مواد و مراقبان آن‌ها پرداختند. نتایج نشان داد مصرف‌کنندگان مواد در مقایسه با مراقبین خود کیفیت زندگی پایین‌تری در حوزه سلامت داشتند و از اشکال شدید افسردگی رنج می‌بردند که با یافته مذکور همسو است. لوگوبونی و همکاران [۲۸] در پژوهشی به ارتباط اختلال کم‌توجهی/بیش‌فعالی و کیفیت زندگی بزرگسالان در مصرف‌کنندگان بنزودیازپین با دُز بالا و مصرف‌کنندگان مواد مخدر پرداختند. نتایج نشان داد کیفیت زندگی در مصرف‌کنندگان دُز بالای بنزودیازپین‌ها بدتر از جمعیت عموم افراد بود که با یافته مذکور همسو است. تران و همکاران [۲۹] در پژوهشی به تغییرات در کیفیت زندگی و عوامل مرتبط با آن در بین مصرف‌کنندگان مواد مخدر غیرقانونی در استان‌های

جدول ۲. ماتریس همبستگی پیرسون بین متغیرها (n=۳۵۸)

متغیر	سلامت جسمی	سلامت روان شناختی	روابط اجتماعی	محیط اجتماعی	دسترسی	مهارت خواندن	فهم	ارزیابی	تصمیم گیری	گرایش به اعتیاد
سلامت جسمی	۱									
سلامت روان شناختی	$r=0/127$ $P=0/026$	۱								
روابط اجتماعی	$r=0/084$ $P=0/145$	$r=0/205$ $P=0/007$	۱							
محیط اجتماعی	$r=0/076$ $P=0/110$	$r=0/190$ $P=0/002$	$r=0/187$ $P=0/001$	۱						
دسترسی	$r=0/233$ $P=0/001$	$r=0/113$ $P=0/194$	$r=0/192$ $P=0/001$	$r=0/009$ $P=0/238$	۱					
مهارت خواندن	$r=0/106$ $P=0/027$	$r=0/333$ $P=0/004$	$r=0/037$ $P=0/352$	$r=0/241$ $P=0/003$	$r=0/014$ $P=0/154$	۱				
فهم	$r=0/009$ $P=0/760$	$r=0/035$ $P=0/483$	$r=0/175$ $P=0/001$	$r=0/071$ $P=0/626$	$r=0/126$ $P=0/030$	$r=0/055$ $P=0/491$	۱			
ارزیابی	$r=0/053$ $P=0/446$	$r=0/174$ $P=0/001$	$r=0/006$ $P=0/643$	$r=0/132$ $P=0/002$	$r=0/068$ $P=0/189$	$r=0/069$ $P=0/265$	$r=0/169$ $P=0/001$	۱		
تصمیم گیری	$r=0/038$ $P=0/677$	$r=0/138$ $P=0/001$	$r=0/040$ $P=0/239$	$r=0/248$ $P=0/005$	$r=0/053$ $P=0/480$	$r=0/034$ $P=0/164$	$r=0/034$ $P=0/251$	$r=0/250$ $P=0/001$	۱	
گرایش به اعتیاد	$r=0/190$ $P=0/001$	$r=0/166$ $P=0/002$	$r=0/096$ $P=0/063$	$r=0/200$ $P=0/005$	$r=0/133$ $P=0/025$	$r=0/175$ $P=0/006$	$r=0/206$ $P=0/001$	$r=0/052$ $P=0/532$	$r=0/119$ $P=0/036$	۱

براساس سواد سلامت در دانشجویان دانشگاه پیام نور آمل در سال ۱۳۹۷-۱۳۹۸ پرداختند. نتایج نشان داد نمره کل سواد سلامت توانست به شکل منفی و معناداری ۱۸ درصد واریانس آمادگی به اعتیاد را پیش بینی کند که با یافته مذکور همسو است. بروکی میلان و همکاران [۳۲] در پژوهشی به تعیین نقش حمایت اجتماعی، سلامت معنوی و سواد سلامت در پیش بینی گرایش به رفتارهای پرخطر در نوجوانان پرداختند. نتایج نشان داد سواد سلامت با گرایش به رفتارهای پرخطر در نوجوانان رابطه معنادار منفی داشت که با یافته مذکور همسو می باشد. آبا و همکاران [۳۳] در پژوهشی به شناسایی رابطه بین سطح سواد سلامت و مصرف مواد مخدر در زنان باردار پرداختند. نتایج نشان داد افزایش سطح سواد سلامت زنان باردار بر رفتار مصرف مواد مخدر آن ها تأثیر مثبت دارد که با یافته مذکور همسو است.

محیط است، بنابراین این کیفیت می تواند در محیط های متفاوت، تغییر کند و احتمالاً زندگی دانشجویی براساس ویژگی هایی که دارد می تواند استرس هایی را برای دانشجو در پی داشته باشد و زمانی که دانشجو تنش های محیطی زیادی داشته باشد به رفتارهای ناسازگارانه متمایل شده و برای رهایی از این شرایط به عواملی روی خواهد آورد که آرامش بیشتری را برای وی فراهم کند و در نتیجه گرایش بیشتری به اعتیاد خواهد داشت، در نتیجه می توان دریافت کیفیت زندگی توان پیش بینی گرایش به اعتیاد دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد قم را دارد.

همچنین نتایج مطالعه نشان می دهد زیرمقیاس های سواد سلامت (دسترسی، مهارت خواندن، فهم، ارزیابی و تصمیم گیری) پیش بینی کننده گرایش به اعتیاد هستند. در این راستا، مسلمان و همکاران [۱۷] در پژوهشی به پیش بینی آمادگی به اعتیاد

جدول ۳. ضرایب رگرسیون استاندارد و غیراستاندارد برای پیش‌بینی گرایش به اعتیاد

شاخص‌های آماری	متغیرها	ضرایب غیراستاندارد		t	سطح معناداری
		ضریب رگرسیونی	خطای استاندارد		
مقدار ثابت		۱۳۱/۰۲۷	۵/۲۱۱	۲۵/۱۴۵	۰/۰۰۱
سلامت جسمی		-۰/۱۶۵	۰/۰۴۶	-۳/۵۸۳	۰/۰۰۱
سلامت روان‌شناختی		-۰/۱۲۰	۰/۰۳۸	-۳/۱۳۷	۰/۰۰۲
روابط اجتماعی		-۰/۲۳۱	۰/۰۹۲	-۲/۵۱۸	۰/۰۱۲
محیط اجتماعی		-۰/۱۳۷	۰/۰۴۵	-۲/۸۰۷	۰/۰۰۵
دسترسی		-۰/۲۳۸	۰/۱۰۳	-۲/۳۱۵	۰/۰۲۱
مهارت خواندن		-۰/۲۸۰	۰/۱۰۴	-۲/۶۸۶	۰/۰۰۸
فهم		-۰/۳۴۰	۰/۰۹۱	-۳/۷۵۸	۰/۰۰۱
ارزیابی		-۰/۰۵۲	۰/۱۱۰	-۰/۴۷۰	۰/۶۳۸
تصمیم‌گیری		-۰/۲۱۱	۰/۱۰۳	-۲/۰۵۹	۰/۰۴۰

اختلال ایجاد می‌کند و با ایجاد تغییر در رفتار، عزت نفس، کار و روابط اجتماعی به‌طور کلی زندگی طبیعی فرد را تغییر می‌دهد و این تغییرات به کاهش کیفیت زندگی منجر می‌شود. همچنین سواد سلامت عنصر مهمی در افزایش توانایی فرد برای شرکت در فعالیت‌های سلامت‌محور است و نقش مهمی در پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی و روان‌شناختی دارد. در نتیجه با افزایش سواد سلامت میزان گرایش به اعتیاد دانشجویان کاهش می‌یابد. بنابراین پیشنهاد می‌شود تا مسئولین آموزشی به‌منظور کاهش گرایش به اعتیاد در دانشجویان به نقش کیفیت زندگی نیز توجه لازم را داشته باشند و با تدوین برنامه‌هایی به افزایش کیفیت زندگی دانشجویان کمک کنند. جهت پیشگیری از اعتیاد لازم است اطلاعات و آگاهی لازم به دانشجویان در زمینه اعتیاد داده شود تا از سواد سلامت بالاتری در این زمینه برخوردار شوند. همچنین شورای هماهنگی مبارزه با مواد مخدر، سازمان بهزیستی، دانشگاه‌های علوم پزشکی و معاونت پیشگیری از جرم قوه قضائیه با استفاده از نتایج این پژوهش و پژوهش‌های مشابه اقدام به تولید بسته‌های آموزشی مهارت‌های ویژه برای دانشجویان کنند و با کمک متخصصان خبره و توانمند به آموزش دانشجویان بپردازند.

از محدودیت‌های مربوط با این پژوهش این بود که مطالعه روی دانشجویان پسر انجام شد که محدودیت‌هایی را در امکان تممیم آن ایجاد می‌کند. همچنین می‌توان به جمع‌آوری اطلاعات براساس مقیاس‌های خودگزارش‌دهی (پرسش‌نامه) اشاره کرد، چراکه این گزارش‌ها به دلیل دفاع‌های ناخودآگاه، تعصب در پاسخ‌دهی، شیوه‌های معرفی شخصی و به‌طور کلی مطلوبیت

در تبیین یافته پیش گفته می‌توان گفت سواد سلامت به افراد کمک می‌کند تا اطلاعات سلامتی را راحت‌تر به دست آورده و پردازش و درک کنند. همچنین آن‌ها را قادر می‌کند که تصمیم‌گیری آگاهانه داشته باشند. به نظر می‌رسد افراد دارای سواد سلامت پایین به احتمال کمتری اطلاعات نوشتاری و گفتاری ارائه‌شده توسط کادر بهداشتی‌درمانی را درک و کمتر به دستورات آنان عمل می‌کنند و در نتیجه وضعیت سلامتی ضعیف‌تری دارند. همچنین از آنجایی که افراد با سواد سلامت بالا اطلاعات بیشتری در مورد سلامت و عوامل مرتبط با آن دارند، بیشتر به انجام رفتارهای سالم اقدام می‌کنند و سبک زندگی سالم‌تری را در پیش می‌گیرند. رفتارهای ارتقا‌دهنده سلامت شامل رفتارهایی مانند تغذیه مناسب، ورزش منظم، پرهیز از رفتارهای پرخطر و مصرف مواد مخدر، محافظت در برابر حوادث، تشخیص به‌موقع بیماری‌ها، کنترل عواطف و افکار، کنار آمدن با استرس و مشکلات زندگی، استقلال، سازگاری و اصلاح روابط بین فردی است. درحقیقت سواد سلامت کافی منجر به افزایش سبک زندگی سالم در بین اقشار مختلف جامعه خواهد شد.

نتیجه‌گیری

کیفیت زندگی (سلامت جسمی، سلامت روان‌شناختی، روابط اجتماعی و محیط اجتماعی) و سواد سلامت (دسترسی، مهارت خواندن، فهم و تصمیم‌گیری) توان پیش‌بینی گرایش به اعتیاد دانشجویان را دارند. اعتیاد با توجه به ماهیت پیش‌رونده‌ای که دارد به‌تدریج در همه ابعاد زندگی فردی، اجتماعی، تحصیلی و کاری

اجتماعی مستعد تحریف هستند. پیشنهاد می‌شود مطالعات مشابهی روی دانشجویان دختر و سایر گروه‌های هدف انجام پذیرد و در پژوهش‌های آتی علاوه بر پرسش‌نامه از روش‌های دیگر جمع‌آوری داده‌ها همچون مصاحبه و مشاهده نیز استفاده شود.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

این مقاله حاصل پایان‌نامه مصوب با کد ID:162674702 از دانشگاه آزاد اسلامی واحد قم است. پس از بیان اهداف و فرایند مطالعه برای شرکت‌کنندگان رضایت آن‌ها برای شرکت در پژوهش جلب شد و به آن‌ها درمورد رعایت اصل رازداری و محرمانه ماندن اطلاعات و مختار بودن برای شرکت در مطالعه اطمینان داده شد.

حامی مالی

این مطالعه برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد سعیده رحیمی شوازی در گروه روان‌شناسی عمومی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قم است. بنابر اظهار نویسندگان، این پژوهش حامی مالی نداشته است.

مشارکت نویسندگان

تمام نویسندگان به‌طور یکسان در اجرا و انجام این تحقیق مشارکت داشته‌اند.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان این مقاله تعارض منافع ندارد.

References

- [1] Gizaw AT, Amdisa D, Lemu YK. Predictors of substance use among Jimma University instructors, Southwest Ethiopia. *Subst Abuse Treat Prev Policy*. 2020; 15(1):1-10. [DOI:10.1186/s13011-019-0248-8]
- [2] Zhang J, Liu W, Shi L, Liu X, Wang M, Li W, et al. The effects of drug addiction and detoxification on the human oral microbiota. *Microbiol Spectrum*. 2023; 11(2):e03961-22. [DOI:10.1128/spectrum.03961-22]
- [3] Smith MA. Social learning and addiction. *Behav Brain Res*. 2021; 398:112954. [DOI:10.1016/j.bbr.2020.112954]
- [4] Saadati M, Jafari F, Ghofrankhah A, Ashayeri T. [Sociological study of the relationship between social capital and the consumption of addictive substances (case study: Youth of Qazvin city) (Persian)]. *J Soc Probl Iran*. 2023; 13(2):209-28. [DOI:10.22059/ijsp.2023.92833]
- [5] Zargham Hajebi M. [Prediction of preparedness for drug dependence on family functions and early maladaptive schema (Persian)]. *Fam Couns Psychother*. 2019; 8(2):147-64. [DOI:10.22034/fcp.2019.61021]
- [6] kamkar S, Farrokhi N, Salimi Bajestani H, Mardani Rad M. [Developing and testing of the causal model of students' addiction potential based on distress tolerance and differentiation with the mediating role of alexithymia (Persian)]. *Res Addict*. 2020; 14(55):29-46. [DOI:10.29252/etiadpajohi.14.55.29]
- [7] Aliakbarzade Arani Z, Salmani S, Biderafsh A. [The study of relationship between life satisfaction and tendency to addiction in students of Qom University of Medical Sciences (Iran) (Persian)]. *Qom Univ Med Sci J*. 2019; 13(6):78-86. [DOI:10.29252/qums.13.6.78]
- [8] Torkmani H, Motlagh MG, Shad BI, Mohammadipour M. [Predicting the tendency of the university students to addiction: The role of initial maladaptive schemas and emotion cognitive regulation (Persian)]. *J Sch Public Health Inst Public Health Res*. 2022; 20(1):69-80. [Link]
- [9] Fathalikhani M, Sharbafchi MR, Hajjalizadeh K. [The effectiveness of Resilience training on quality of life, self-efficacy and problem-solving skills in substance-dependent adolescents (Persian)]. *J Adolesc Youth Psychol Stud*. 2023; 4(4):144-51. [DOI:10.61838/kman.jayps.4.4.14]
- [10] Namazi S. [The prediction of attitude toward addition and drug-related disorders in students in kermanshah based on the role of religious attitude and quality of life (Persian)]. *J Pizhūhish dar dīn Va Salāmat*. 2020; 6(2):62-72. [Link]
- [11] Molaei Yasavoli M, Ghanbari Z, Molaei Yasavoli H, Khajavi D. The structural model to explain the quality of life Students based on the combination of physical, social physique anxiety and mental health. *Knowl Res Appl Psychol*. 2019; 20(4):79-88. [Link]
- [12] Kim CJ, Park HR, Schlenk EA, Kang SW, Seo EJ. The moderating role of acculturation mode on the relationship between depressive symptoms and health-related quality of life among international students in Korea. *Arch Psychiatr Nurs*. 2019; 33(6):192-7. [DOI:10.1016/j.apnu.2019.08.003]
- [13] Coens C, Pe M, Dueck AC, Sloan J, Basch E, Calvert M, et al. International standards for the analysis of quality-of-life and patient-reported outcome endpoints in cancer randomised controlled trials: Recommendations of the SISAQOL Consortium. *Lancet Oncol*. 2020; 21(2):e83-96. [DOI:10.1016/S1470-2045(19)30790-9]
- [14] Anshasi HA, Fawaz M, Alhalalmeh S, Ahmad WQ, Tassi A. Nurses' stressors and their quality of life: A study on nurses caring for older patients. *Nurs Open*. 2020; 7(6):1698-706. [DOI:10.1002/nop2.553]
- [15] Shahmohammadi M, Taghiloo S. [Prediction of life quality based on behavioral activator/inhibitor systems and adulthood hyperactivity in male drug abusers (Persian)]. *J Appl Psychol*. 2019; 13(1):33-53. [DOI:10.29252/apsy.13.1.33]
- [16] Rahaei Z, Yarmohammadi P, Fatahi E, Mehri H, Kasiri N. [The relationship between demographic variables with general health and quality of life in students of Islamic Azad University, Sabzevar Branch, Iran (Persian)]. *Qom Univ Med Sci J*. 2015; 9(10):40-7. [Link]
- [17] Mosalman M, Mikaeli N, Mahdavi A. [Predicting addiction readiness based on health literacy in students (Persian)]. *Sci Q Res Addict*. 2021; 15(59):43-64. [DOI:10.52547/etiadpajohi.15.59.43]
- [18] Li S, Cui G, Yin Y, Wang S, Liu X, Chen L. Health-promoting behaviors mediate the relationship between eHealth literacy and health-related quality of life among Chinese older adults: A cross-sectional study. *Qual Life Res*. 2021; 30:2235-43. [DOI:10.1007/s11136-021-02797-2]
- [19] Khodaparast S, Farajpour P, Pirstasti M, Bakhshalipour V. [Investigating the correlation between health literacy and mental health and quality of life indicators of inactive elderly in Lahijan City in 2021 (Persian)]. *Qom Univ Med Sci J*. 2021; 15(9):618-27. [DOI:10.32598/qums.15.9.2411]
- [20] Rolová G, Barták M, Rogalewicz V, Gavurová B. Health literacy in people undergoing treatment for alcohol abuse-A pilot study. *Kontakt*. 2018; 20(4):e394-400. [DOI:10.1016/j.kontakt.2018.09.003]
- [21] Weed NC, Butcher JN, McKenna T, Ben-Porath YS. New measures for assessing alcohol and drug abuse with the MMPI-2: The APS and AAS. *J Pers Assess*. 1992; 58(2):389-404. [DOI:10.1207/s15327752jpa5802_15]
- [22] Zargar Y, Najarian B, Na'ami A. [Investigating the relationship between personality characteristics (excitement, assertiveness, and psychological hardness), religious attitude and marital satisfaction with drug addiction preparation (Persian)]. *J Educ Psychol*. 2009; 15(1):99-120. [Link]
- [23] Nejat S, Montazeri A, Holakouie Naieni K, Mohammad K, Majdzadeh S. The World Health Organization quality of Life (WHOQOL-BREF) questionnaire: Translation and validation study of the Iranian version. *J Sch Public Health Inst Public Health Res*. 2006; 4(4):12-1. [Link]
- [24] Aflakifard H, Izadpanah M. [Quality of life and happiness of mother-headed families and mothers in present study Ghysrprst (Persian)]. *Q J Woman Soc*. 2019; 10(38):303-18. [Link]

- [25] Montazeri A, Tavousi M, Rakhshani F, Azin SA, Jahangiri K, Ebadi M, et al. [Health literacy for Iranian adults (HELIA): development and psychometric properties (Persian)]. *Payesh*. 2014; 13(5):589-99. [\[Link\]](#)
- [26] Aliakbari Dehkordi H, Estelaji A, Faraji Rad A. The role of quality of life in predicting substance abuse. *Iran J Health Psychol*. 2021; 4(2):59-68. [\[DOI:10.30473/ijohp.2021.54080.1103\]](#)
- [27] Maksimovic JM, Sbutega OB, Pavlovic AD, Vlajinac HD, Kavecan II, Vujcic IS, et al. Characteristics and quality of life of substance users and their caregivers. *Medicine*. 2022; 101(31):e29699. [\[DOI:10.1097/MD.00000000000029699\]](#)
- [28] Lugoboni F, Bertoldi A, Casari R, Mantovani E, Morbioli L, Tamburin S. Adult attention-deficit/hyperactivity disorder and quality of life in high-dose benzodiazepine and related Z-drug users. *Eur Addict Res*. 2020; 26(4-5):274-82. [\[DOI:10.1159/000507852\]](#)
- [29] Tran BX, Moir M, Nguyen TMT, Do HN, Vu GT, Dang AK, et al. Changes in quality of life and its associated factors among illicit drug users in Vietnamese mountainous provinces: A 12-month follow-up study. *Subst Abuse Treat Prev Policy*. 2020; 15:23. [\[DOI:10.1186/s13011-020-00265-7\]](#)
- [30] Wang Y, Zuo J, Hao W, Shen H, Zhang X, Deng Q, et al. Quality of life in patients with methamphetamine use disorder: Relationship to impulsivity and drug use characteristics. *Frontiers in psychiatry*. 2020; 11:579302. [\[DOI:10.3389/fpsy.2020.579302\]](#)
- [31] Vasylyev M, Davtyan H, Denisiuk O, Jayaraj JC, Koval T, Pidubna A, et al. Anxiety, depression and quality of life among HIV positive injection drug users in Ukraine, 2017. *J Infect Dev Ctries*. 2019; 13:1115-7S. [\[DOI:10.3855/jidc.11295\]](#)
- [32] Broki Milan H, Shaker Dolagh A, Khademi A. [The role of social support, spiritual health and health literacy in predicting the tendency to risky behaviors in adolescents (Persian)]. *Sci J So Psychol*. 2020; 8(special letter):11-20. [\[Link\]](#)
- [33] Aba YA, Basak T, Sevimli S. The relationship between health literacy and patterns of drug use in pregnancy. *J Nurs Midwifery Sci*. 2022; 9(2):116-23. [\[DOI:10.4103/jnms.jnms_79_21\]](#)